

คู่มือ
แนวทางการดำเนินงาน
โครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข

คำนำ

การพัฒนาเยาวชนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ห่างไกลจากยาเสพติด สื่อลามกอนาจาร เกมออนไลน์ การพนัน และการทะเลาะวิวาท ซึ่งเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่สังคมไม่ยอมรับ ถือเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญ ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยจากยาเสพติดและอบายมุข

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยจากยาเสพติดและอบายมุข อย่างจริงจังและต่อเนื่อง ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๑ ถึงปัจจุบัน โดยบูรณาการแผนงานกับทุกภาคส่วนและระดมทรัพยากรจากทุกหน่วยงานในการจัดทำองค์ความรู้และประสานงานเป็นกลไกขับเคลื่อนงานในสถานศึกษา ส่งผลให้สถานศึกษาสามารถควบคุมการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษาและปัจจัยเสี่ยงรอบสถานศึกษาได้ในระดับหนึ่งกลุ่มผู้ค้ำยังมีความพยายามเข้าถึงกลุ่มเยาวชนโดยการพัฒนาศูตรยาเสพติด ประกอบด้วยส่วนผสมให้มีรูป รส กลิ่น สี เพื่อให้เยาวชนอยากลอง จำหน่ายตามสถานบริการ สถานบันเทิงและแหล่งมั่วสุมเพิ่มมากขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ และผู้ปกครองจึงต้องเฝ้าระวัง ร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ ที่จะดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา ให้เป็นสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยจากยาเสพติดและอบายมุข มีความเข้มแข็งและต่อเนื่องอย่างยั่งยืนตลอดไป

กระทรวงศึกษาธิการ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยจากยาเสพติดและอบายมุข ผู้บริหารสถานศึกษาในทุกสังกัด จะนำไปขับเคลื่อนกำหนดยุทธศาสตร์ แผนงาน กลยุทธ์ มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา อบายมุข ปัจจัยเสี่ยงรอบสถานศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ส่งผลให้ลูกหลาน เยาวชน นักเรียน นักศึกษา มีภูมิคุ้มกันและจิตสำนึกที่จะไม่ไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดและอบายมุข และเป็นส่วนหนึ่งของพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดในการเสริมสร้างความสงบสุขทั้งในชุมชน สังคม และเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติสืบไป

(นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ผู้อำนวยการศูนย์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด กระทรวงศึกษาธิการ

สารบัญ

คำนำ		หน้า
ตอนที่ ๑	นโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา	1
ตอนที่ ๒	โครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข	2
ตอนที่ ๓	ขั้นตอนการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข	4
ตอนที่ ๔	กระบวนการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข	5
ตอนที่ ๕	หลักเกณฑ์การพิจารณาโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข	12
ภาคผนวก		

นโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

รัฐบาลได้กำหนดให้ปัญหายาเสพติดเป็น “วาระแห่งชาติ” และมอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา กำหนดมาตรการป้องกันเด็กและเยาวชนก่อนวัยเสี่ยงและในวัยเสี่ยงไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เรียนรู้ถึงโทษและพิษภัยของยาเสพติด รู้จักวิธีปฏิเสธหลีกเลี่ยงยาเสพติดและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เพื่อหลีกเลี่ยงการหมกมุ่นมั่วสุมกับยาเสพติดและอบายมุข ตลอดจนดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษา ที่ไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด จึงได้กำหนดนโยบายให้ผู้บริหารองค์กรหลัก หน่วยงานและสถานศึกษาดำเนินการ ดังนี้

๑. ผู้บริหารทุกระดับนำนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไปสู่การปฏิบัติ จัดทำแผนปฏิบัติการครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายและการมีส่วนร่วมของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา

๒. ผู้บริหารทุกระดับ ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ต้องให้ความสำคัญและมีจิตสำนึกร่วมกันที่จะปกป้องคุ้มครอง ดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษา ไม่ให้ไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ให้ความร่วมมือและร่วมแรงร่วมใจจัดกิจกรรมทั้งในหลักสูตรและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

๓. ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนจัดกิจกรรมป้องกันและเฝ้าระวังยาเสพติดในสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียน การสอน เช่น กิจกรรม TO BE NUMBER ONE กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ต่าง ๆ ค่ายคุณธรรม กิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีป้องกันยาเสพติด กิจกรรมกีฬาป้องกันยาเสพติด ส่งเสริมการรวมกลุ่มของนักเรียน นักศึกษา ทั้งในส่วนของชมรมและสถานักเรียน

๔. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดการเรียนการสอนให้ความรู้ เสริมสร้างจิตสำนึก ทักษะชีวิต ภูมิคุ้มกันต่อต้านยาเสพติด และอบายมุข จัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษาทุกคนให้ทั่วถึงโดยสร้างเครือข่ายแกนนำทุกระดับในสถานศึกษา

๕. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดระบบการดำเนินงาน ๕ มาตรการ ตามโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติด คือ มาตรการป้องกัน มาตรการค้นหา มาตรการรักษา มาตรการเฝ้าระวัง มาตรการบริหารจัดการ ภายใต้กลยุทธ์ ๔ ต้อง ๒ ไม่ ที่กำหนดให้สถานศึกษาต้องมียุทธศาสตร์ ต้องมีแผนงาน ต้องมีระบบข้อมูล ต้องมีเครือข่าย ไม่ปกปิดข้อมูล และไม่ไล่ออก

๖. ผู้บริหารทุกระดับ อำนวยความสะดวก กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานและจัดมาตรการเสริมแรงให้แก่ผู้รับผิดชอบด้านยาเสพติดดีเด่น ด้วยการยกย่องชมเชย มอบโล่ เกียรติบัตร เลื่อนขั้นเงินเดือนกรณีพิเศษ มาตรการลงโทษบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ให้ออกจากราชการและเพิกถอนใบประกอบวิชาชีพครู

โครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข

๑. หลักการและเหตุผล

เนื่องจากสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ทั้งด้านการสื่อสารเทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวก ในเชิงลบก็มีปรากฏการณ์เช่นกัน เป็นต้นว่า ปัญหาทางเศรษฐกิจ ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่างๆ ปัญหาครอบครัวที่เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด มีการปรับตัวที่ไม่เหมาะสม หรืออื่นๆ ภาพความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการพัฒนา นักเรียน นักศึกษา ให้เป็นไปตามความมุ่งหวังนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทุกคน โดยเฉพาะบุคลากรทางการศึกษาทุกคนในสถานศึกษา ซึ่งมีครู อาจารย์เป็นหลักสำคัญในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน นักศึกษา ให้เติบโตงดงามและเป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคม

การพัฒนานักเรียน นักศึกษา ให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา มีความรู้ความสามารถและมีคุณธรรม จริยธรรม ดำเนินวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษา ที่สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการจัดการศึกษาตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่ต้องการให้เป็นคนเก่ง คนดี มีความสุข นอกจากดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียน นักศึกษา ได้รับกระบวนการเรียนรู้แล้ว การป้องกัน และการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นจากปัจจัยเสี่ยงรอบสถานศึกษาที่มีพฤติกรรมไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ร้านเกมส์ การพนัน หนีเรียน ทะเลาะวิวาท ก่ออาชญากรรม เป็นปัญหาสังคมที่ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ ต้องเข้าไปช่วยเหลือและแก้ไขไม่ให้มีพฤติกรรมเสี่ยง

การดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ได้ดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่อง โดยใช้แนวคิดและหลักการของ “๔ ประสาน ๒ ค้ำ” ซึ่ง ๔ ประสาน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนครู/อาจารย์ ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนนักเรียน/นักศึกษา และส่วนของ ๒ ค้ำ เดิมเป็นผู้แทนชุมชนแต่พื้นที่เสี่ยงเพิ่มมากขึ้น จึงได้กำหนดใหม่เพื่อให้มีบุคลากรสำคัญที่จะเข้ามาช่วยสถานศึกษาในการดำเนินงานสถานศึกษาสีขาว ได้แก่ ตำรวจและพระสงฆ์ ซึ่งอยู่ในบริเวณท้องถิ่นและชุมชน ทั้งนี้เพื่อช่วยสถานศึกษาให้มีมาตรการป้องกันและการป้องปรามติดตามผู้จำหน่ายและผู้เสพและมาตรการความปลอดภัย เป็นการเพิ่มความมั่นใจให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาสีขาวในการต่อสู้กับปัญหา ยาเสพติดและแหล่งอบายมุขรอบสถานศึกษา ดังนั้นเพื่อให้สถานศึกษามีระบบการป้องกันที่เข้มแข็งและยั่งยืน จึงให้มีการดำเนินงาน ๕ มาตรการ ได้แก่ มาตรการป้องกัน มาตรการค้นหา มาตรการรักษา มาตรการเฝ้าระวัง มาตรการบริหารจัดการ และกลยุทธ์ ๔ ต้อง ๒ ไม่ คือ ต้องมียุทธศาสตร์ ต้องมีแผนงาน ต้องมีระบบข้อมูล ต้องมีเครือข่าย และ ๒ ไม่ คือ ไม่ปกปิดข้อมูล ไม่ปล่อย เป็นแนวทางการดำเนินงาน

๒ วัตถุประสงค์

๑. เพื่อลดปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดและอบายมุขในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา
๒. เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและอบายมุขนอกสถานศึกษา ให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน
๓. เป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่สถานศึกษาในการนำไปพัฒนาและสร้างระบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อบายมุข ปัจจัยเสี่ยงรอบสถานศึกษา ในทุกพื้นที่

๓. เป้าหมาย

๓.๑ ด้านปริมาณ

- สถานศึกษาทุกแห่งสังกัดของกระทรวงศึกษาธิการในพื้นที่ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เข้าร่วมโครงการและรับการประเมินผลประจำปี เพื่อประกาศให้เป็นสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข
- ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำทางศาสนา ในชุมชนทุกแห่งที่สถานศึกษาตั้งอยู่ในชุมชนให้การสนับสนุนส่งเสริมการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข

๓.๒ ด้านคุณภาพ

- ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง นักเรียนและนักศึกษา มีจิตสำนึก ร่วมกันในการดูแลกลุ่มเสี่ยง กลุ่มเสพ กลุ่มติด และกลุ่มค้า เพื่าระวังไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดของยาเสพติดและอบายมุข
- ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ผู้นำทางศาสนา มีจิตสำนึกในการดูแลลูกหลานไม่ให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดและอบายมุข
- นักเรียน นักศึกษา มีจิตสาธารณะ รู้จักเสียสละ มีภาวะความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

๔. ผู้รับผิดชอบโครงการ

ศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด กระทรวงศึกษาธิการ สำนักส่งเสริมกิจการการศึกษา สป. และสำนักงาน ป.ป.ส.

๕. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

- เชิงปริมาณ ร้อยละ ๘๐ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ นักเรียนและนักศึกษา ที่เข้าร่วมโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข มีความพึงพอใจที่เข้าร่วมโครงการ
- เชิงคุณภาพ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษา มั่นใจในกระบวนการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข นักเรียน นักศึกษา มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นแบบอย่างที่ดีงามของสังคม

๖. การประเมินผลโครงการ

ประเมินเมื่อเสร็จสิ้นโครงการภาคเรียนที่ ๑ และภาคเรียนที่ ๒ ของปีการศึกษาโดยมีคณะกรรมการจากหน่วยงานต้นสังกัด กำหนดรายละเอียดตามหลักเกณฑ์การพิจารณาโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข

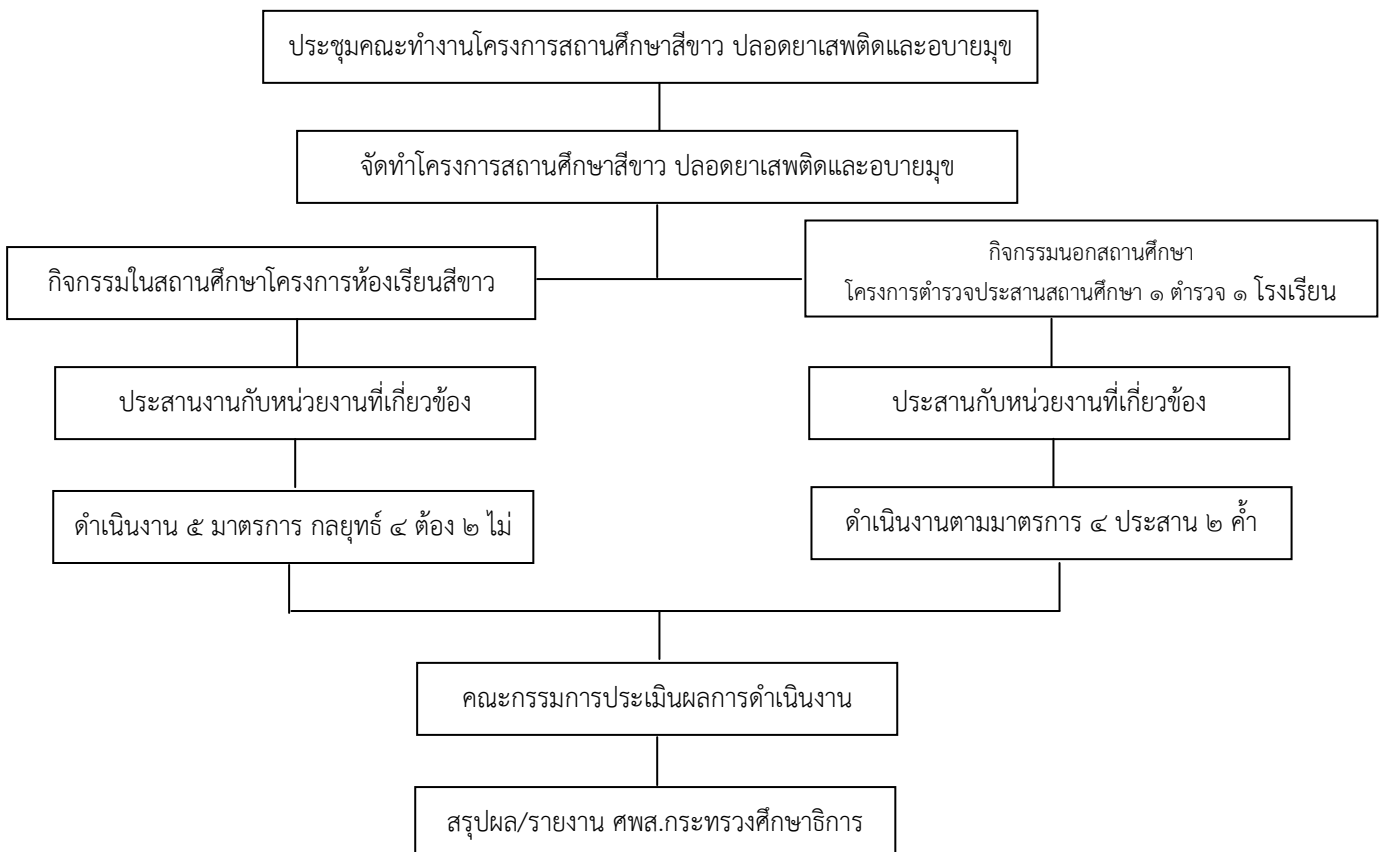
๗. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- นักเรียน นักศึกษา และบุคลากรมีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตอาสา รู้จักเสียสละ ไม่ไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดและอบายมุขและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
- สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการมีระบบดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดและอบายมุขอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน
- สถานศึกษาเป็นศูนย์การเรียนรู้โครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ประจำอำเภอในการศึกษาดูงานและเป็นแหล่งเรียนรู้

ขั้นตอนการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข

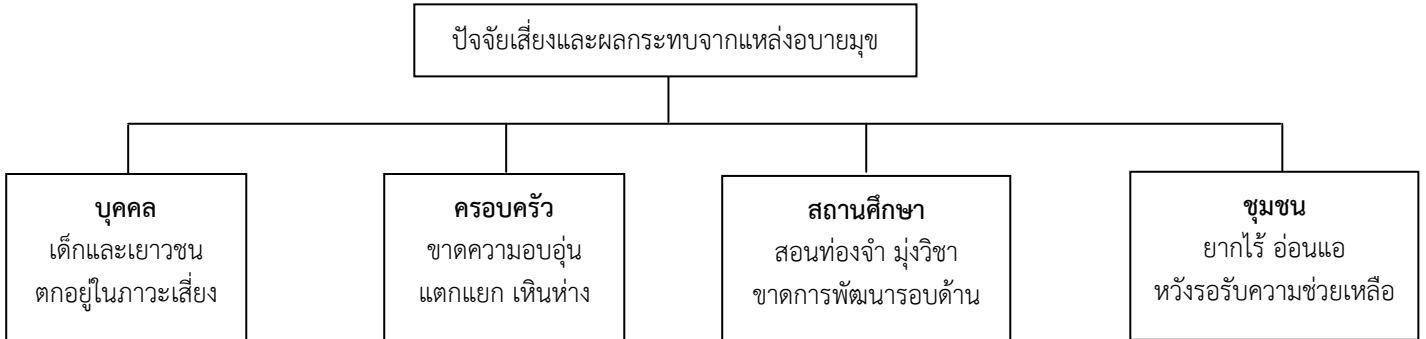
การดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ของสถานศึกษาทั่วประเทศกำหนดให้มีขั้นตอนที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน ดังนี้

๑. สถานศึกษานำข้อมูลปัจจัยเสี่ยงรอบสถานศึกษาและข้อมูลการคัดกรองมาศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ ปัญหาและสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา ยาเสพติดและปัจจัยเสี่ยงแหล่งอบายมุขรอบสถานศึกษา
๒. สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข และนำข้อมูลจากการศึกษาข้อที่ ๑ มาจัดทำแผนปฏิบัติการ จัดทำโครงการและกิจกรรมให้ตรงกับสาเหตุที่แท้จริงกับปัญหา
๓. ดำเนินการจัดทำตารางปฏิบัติการตลอดปีการศึกษา และดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการโครงการและกิจกรรมโดยมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนตามที่กำหนดไว้ใน ๕ มาตรการ กลยุทธ์ ๔ ต้อง ๒ ไม่
๔. ผู้บริหารสถานศึกษา อำนาจการ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบมีความต่อเนื่องเข้มแข็งและยั่งยืน สรุปรายงานผลการดำเนินงานให้หน่วยงานต้นสังกัด
๕. ผู้บริหารหน่วยงานระดับพื้นที่แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ประเมินผลการดำเนินงานตามหลักเกณฑ์นำเสนอศูนย์อำนาจการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด กระทรวงศึกษาธิการ
๖. ศูนย์อำนาจการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด กระทรวงศึกษาธิการ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ตรวจสอบรายชื่อสถานศึกษาพิจารณาผลงานและให้ความเห็นชอบจัดลำดับผลงานและจัดทำประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
๗. ศูนย์อำนาจการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด กระทรวงศึกษาธิการ มอบโล่ เกียรติบัตร เพื่อประกาศให้เป็นสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ของปีการศึกษา
๘. ศูนย์อำนาจการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด กระทรวงศึกษาธิการ จัดสรรโควตาการเลื่อนขั้นเงินเดือนกรณีพิเศษของสำนักงาน ป.ป.ส. และของหน่วยงานให้แก่ผู้บริหารและบุคลากรผู้รับผิดชอบโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข

กระบวนการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข

๑. สถานการณ์ยาเสพติด/อบายมุขในสถานศึกษา

สภาพปัญหา

๑. สถานการณ์แพร่ระบาดของยาเสพติดและแหล่งอบายมุขเริ่มในกลุ่มหลังผัด แล้วแพร่กระจายไปสู่กลุ่มผู้ขายบริการทางเพศ เข้าสู่ครอบครัวและสถานศึกษา ทำให้จำนวนคนติดยาเสพติดที่เป็นเด็กและเยาวชนมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น
๒. การผลิตและการจำหน่ายยาเสพติดมีเทคโนโลยีสูง และการกระจายยาเสพติดอย่างรวดเร็วจนยากในการปราบปราม มีการสร้างระบบเครือข่ายการจำหน่ายเหมือนสินค้าจำหน่ายตรงใน กลุ่มนักเรียน นักศึกษา
๓. สภาพสังคม ครอบครัว และชุมชนเปลี่ยนแปลง ทำให้วิถีชีวิตมีความเสี่ยง แตกหัก เห็นห่าง และอ่อนแอ
๔. การบริหารจัดการที่ขาดเอกภาพ ทำให้ต่างหน่วยงาน ต่างคนต่างทำ ขาดความต่อเนื่อง ผู้ติดยาเสพติดยังวนเวียนอยู่ในวงจรแห่งความชั่วร้าย เป็นภาระของสังคม ทำให้ประเทศขาดศักยภาพในการแข่งขันในเวทีโลก

ยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญห

๑. การรณรงค์ให้ผู้บริหารสถานศึกษานำนโยบายสำคัญของรัฐบาลที่กำหนดเป็นวาระแห่งชาติที่ทุกฝ่ายต้องร่วมแก้ปัญหา จึงต้องพัฒนากลไกการบริหารจัดการ ส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาในการดำเนินงาน
๒. กำหนดวิธีการแก้ไขปัญหาที่มีประสิทธิภาพ โดยการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ และแก้ไขให้ชัดเจน จึงต้องพัฒนาคน ครอบครัว โรงเรียน และชุมชน
๓. การระดมความร่วมมือจากทุกสถานศึกษาในการแก้ปัญหา โดยถือว่าเป็นปัญหาของตนเองต้องทำต่อเนื่องครบวงจรและผู้ชนะ คือ **สถานศึกษาสีขาว** จึงต้องพัฒนาสถานศึกษาให้ต่อสู้กับปัญหาทุกรูปแบบ
๔. ให้ความสำคัญในการต่อต้านยาเสพติด แต่ต้องแก้ปัญหาสิ่งมอมเมาอบายมุขอื่นควบคู่กันไปด้วย จึงต้องพัฒนาสภาพสิ่งแวดล้อม บริการทางการแพทย์ และจิตวิทยาสังคม เพื่อมิให้ปัญหาเลวร้ายยิ่งกว่าที่เป็นในปัจจุบัน

๒. วิสัยทัศน์และการแก้ปัญหาในสถานศึกษา

๑. ผู้บริหารสถานศึกษาทุกแห่งตื่นตัวรณรงค์ และตระหนักถึงปัญหายาเสพติด อบายมุข สิ่งมอมเมา การพนันและอันตรายที่เกิดขึ้นกับ นักเรียน นักศึกษา
๒. นักเรียน นักศึกษา ที่มีพฤติกรรมเป็นผู้เสพยาเสพติดและพฤติกรรมผู้ลุ่มหลงสิ่งมอมเมา และ นักเลง มีระบบการส่งต่อให้ได้รับการช่วยเหลือ สงเคราะห์จากบ้าน สถานศึกษา และชุมชน จนกลับคืนสู่สังคมและชีวิตสงบสุข
๓. แหล่งอบายมุขสิ่งชั่วร้ายทางกามารมณ์ลดลง ภัยอันตรายรอบสถานศึกษามีการบังคับใช้กฎหมาย
๔. จำนวนของสถานศึกษาสีขาว ซึ่งต่อสู้กับปัญหาอบายมุขและปัญหายาเสพติดได้สำเร็จและยั่งยืนมีมากขึ้น

ภารกิจที่ต้องดำเนินการ

๑. สร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกของสถานศึกษาให้ต้องลุกขึ้นมาต่อสู้ด้วยรูปแบบที่เหมาะสมกับตนเอง
๒. ต้องพัฒนาศักยภาพของกระทรวงศึกษาธิการ ในการประสาน/ติดตาม/ตรวจสอบเพื่อสนับสนุนสถานศึกษาต่อสู้กับปัญหาเสพติด/อบายมุข อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ
๓. ใช้การศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการป้องกัน และต้องทำให้ได้ผล มิฉะนั้นต้องใช้มาตรการรุนแรงขึ้นเพื่อในอนาคต ไม่ให้เกิดกรณีนักเรียน นักศึกษา เปลี่ยนจากผู้เสพมาเป็นผู้จำหน่ายมากขึ้น

ผู้รับภารกิจในระดับต่างๆ ประกอบด้วย

๑. **ระดับกระทรวง** คณะกรรมการสถานศึกษาสีขาวระดับกระทรวง โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธาน และมีคณะกรรมการจากส่วนราชการ/ภาคเอกชน/ชุมชน โดยมีกระทรวงศึกษาธิการเป็นคณะกรรมการดำเนินงาน
๒. **ระดับองค์กรหลัก** คณะกรรมการสถานศึกษาสีขาวขององค์กรหลัก ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ
๓. **ระดับสถานศึกษา** คณะกรรมการสถานศึกษาทุกสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

๓. ยุทธศาสตร์/แนวปฏิบัติในการป้องปราม อบายมุข การพนัน และการทะเลาะวิวาทในสถานศึกษา

๑. บทบาทของสถานศึกษา

- ๑.๑ แต่งตั้งคณะกรรมการ ประกอบด้วยครู อาจารย์ นักเรียน นักศึกษา ผู้ปกครอง ตำรวจ นักธุรกิจ เพื่อจัดกิจกรรม
- ๑.๒ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียน นักศึกษา สนุกทำท่ายและเอาใจใส่การเรียน
- ๑.๓ ประกาศนโยบายของสถานศึกษาให้ชัดเจนเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ดีและไม่พึงปรารถนา
- ๑.๔ ติดต่อนักตำรวจในพื้นที่เพื่อประสานงานขอความร่วมมือในกรณีเกิดเหตุ
- ๑.๕ บันทึกประจำวันและรายงานเหตุการณ์รุนแรงที่เกิดขึ้น เพื่อลงมือแก้ไขให้ทัน
- ๑.๖ เชิญผู้ปกครองมาร่วมโครงการของสถานศึกษาสม่ำเสมอ
- ๑.๗ กำชับให้ครู อาจารย์ ทุกคนเป็นต้นแบบพฤติกรรมที่ดี
- ๑.๘ เชิญวิทยากรในชุมชนมาร่วมกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม
- ๑.๙ จัดกิจกรรมนักเรียน นักศึกษา ให้ทำงานเป็นกลุ่มและกิจกรรมโครงการห้องเรียนสีขาว

๒. บทบาทสำหรับนักเรียน นักศึกษา

- ๒.๑ จัดกิจกรรมนักเรียน นักศึกษา เพื่อรณรงค์ต่อต้านอบายมุข การพนัน และการทะเลาะวิวาท
- ๒.๒ คณะกรรมการ/สภานักเรียน นักศึกษา จัดกิจกรรมด้านความปลอดภัยของโรงเรียน
- ๒.๓ จัดกิจกรรมเพื่อนเตือนเพื่อน
- ๒.๔ ฝึกประชาธิปไตยในกลุ่มนักเรียน นักศึกษา ให้รู้จักเคารพสิทธิหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น
- ๒.๕ แจ้งเบาะแสผู้เล่นการพนัน , หัวใจ เพื่อนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนให้ครูและผู้บริหารทราบ
- ๒.๖ เคารพในกฎกติกา มารยาทของนักเรียน นักศึกษา ที่พึงปฏิบัติ
- ๒.๗ เข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษาและตระหนักถึงความปลอดภัยจากสิ่งแวดล้อมรอบสถานศึกษา
- ๒.๘ ร่วมบำเพ็ญสาธารณประโยชน์
- ๒.๙ ชักชวนผู้ปกครองไปเข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษา
- ๒.๑๐ ปฏิบัติตนเป็นที่พึ่งต่อรุ่นน้องและเพื่อนที่ดีในกลุ่มเพื่อน
- ๒.๑๑ นักเรียน นักศึกษา ควรได้ฝึกทักษะการป้องกันตัวเพื่อความปลอดภัย และนักเรียน นักศึกษา

ได้ศึกษางานของตำรวจ ทัณฑสถานและบ้านเยาวชน

๓. บทบาทสำหรับผู้ปกครอง

- ๓.๑ ฝึกอบรมปมนิสัยให้ลูกหลานมีระเบียบวินัย , รับผิดชอบในการเรียน และรับผิดชอบตนเอง
- ๓.๒ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้ความอบอุ่นเป็นที่พึ่งของลูก
- ๓.๓ ตักเตือนบุตรหลานให้อยู่ในระเบียบวินัยที่ดีงาม , และสอดส่องดูแลสถานศึกษา
- ๓.๔ ซักถามถึงกิจกรรมของสถานศึกษา เพื่อตรวจสอบสภาพของเด็กเมื่ออยู่ในสถานศึกษา
- ๓.๕ หมั่นไปพบครู อาจารย์ประจำชั้น เข้าร่วมประชุมผู้ปกครอง , เข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษา
- ๓.๖ ระมัดระวังมิให้เด็กเล่นการพนัน สะสมสื่อลามก , เข้ากลุ่มเพื่อนอันธพาล , พกอาวุธเมื่ออยู่บ้าน
- ๓.๗ ให้อาหารอยู่กับลูกหลานเพื่อสร้างความอบอุ่น ดูแลมิให้เด็กดูโทรทัศน์ที่รุนแรงและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

ประโยชน์

๔. บทบาทของชุมชน

- ๔.๑ ร่วมเป็นคณะกรรมการความปลอดภัยของสถานศึกษา
- ๔.๒ ให้ความร่วมมือสถานศึกษาในกิจกรรมต่างๆ
- ๔.๓ สนับสนุนให้สถานศึกษามีส่วนร่วมกิจกรรมวัฒนธรรมท้องถิ่น
- ๔.๔ สอดส่องดูแลความปลอดภัยในการเดินทางไปสถานศึกษาของเด็กนักเรียน นักศึกษา
- ๔.๕ สำหรับเจ้าของธุรกิจสนับสนุนให้พ่อแม่ที่ทำงานด้วยไปร่วมกิจกรรมสถานศึกษา
- ๔.๖ เปิดโอกาสให้นักเรียน นักศึกษา เข้าเยี่ยมชมหรือฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการของชุมชน
- ๔.๗ สนับสนุนเงินทุนเพื่อการศึกษาสำหรับเด็กยากจนในชุมชน
- ๔.๘ ช่วยสอดส่องดูแลพฤติกรรมของเยาวชนและรายงานต่อผู้บริหารสถานศึกษา

๔. นโยบายกระทรวงศึกษาธิการในการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข

๑. การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

๑.๑ สถานศึกษาพยายามป้องกันและแก้ไขให้ถึงที่สุด โดยไม่ไล่่นักเรียน นักศึกษา ให้พ้นไปเป็นภาระสังคม หรือสถาบันอื่น

๑.๒ ขอให้องค์กรหลักทำความเข้าใจกับผู้บริหารสถานศึกษาให้รายงานกระทรวงศึกษาธิการโดยไม่ถือเป็นการผิดแต่จะพิจารณาเป็นความดีความชอบในการรายงานตามความจริง

๑.๓ ขอให้องค์กรหลักย้ายสถานศึกษา ให้ครู อาจารย์ เป็นแบบอย่างที่ดี ไม่สูบบุหรี่ จัดสถานศึกษาเป็นเขตปลอดบุหรี่และปลอดภัย

๒. การป้องกันและแก้ไขปัญหาลูกสื่อลามกอนาจารและปัจจัยเสี่ยง

๒.๑ ให้สถานศึกษาตรวจค้นและป้องกันมิให้นักเรียน นักศึกษา นำสื่อลามกอนาจารเข้ามาเผยแพร่ในสถานศึกษา

๒.๒ ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดหนังสือ , วิดีโอ , เทป , โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่เป็นสารประโยชน์ ให้ความบันเทิงที่ประเทืองสติปัญญาบริการแก่นักเรียน นักศึกษา

๓. การป้องกันและแก้ไขปัญหาการพนัน

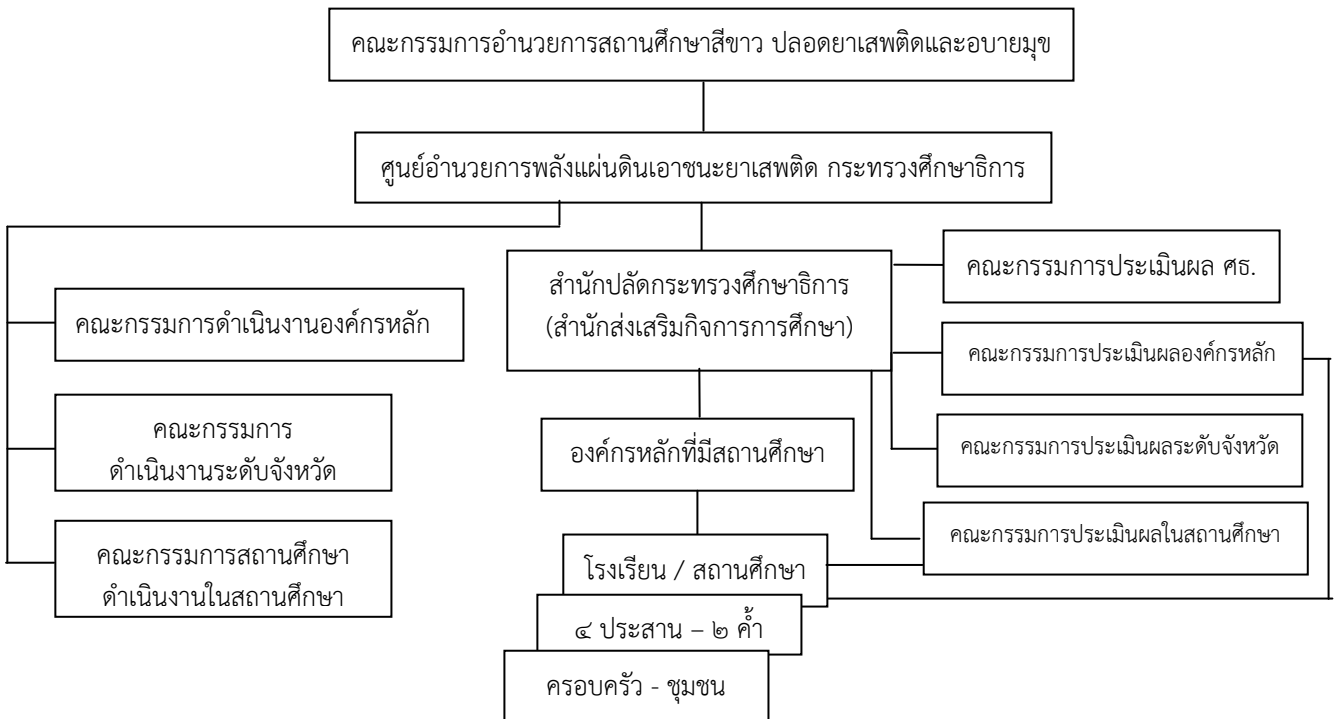
- ๓.๑ จัดกิจกรรมให้นักเรียน นักศึกษา รู้จักประหยัคดอดออม ไม่ฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย และฝึกทำงานเพื่อหา รายได้พิเศษจากการประกอบสัมมาชีพ
- ๓.๒ ป้องปรามมิให้นักเรียน นักศึกษา เล่นการพนันทุกรูปแบบในสถานศึกษา และตรวจค้นแหล่งที่อาจมี้วสุ่ม
- ๓.๓ ส่งอาจารย์ฝ่ายปกครองหรือประสานสารวัตรนักเรียนเพื่อสุ่มตรวจนักเรียน นักศึกษา ที่อาจไปมี้วสุ่ม ตามแหล่งอบายมุข แหล่งการพนัน ของชุมชนหรือของพื้นที่

๔. การป้องกันและแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาท

- ๔.๑ ประสานฝ่ายตำรวจให้ใช้มาตรการเฉียบขาดในการลงโทษนักเรียน นักศึกษา ที่ทำผิดกฎหมาย
- ๔.๒ ติดตามตรวจสอบพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน นักศึกษา ที่มีปัญหาเป็นรายกรณีหรือรายกลุ่ม และส่ง ครูไปเยี่ยมถึงบ้าน เพื่อเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยง
- ๔.๓ ตรวจค้นการพกพาอาวุธเข้ามาในสถานศึกษาและเพิ่มโทษผู้ที่ทำผิดถูกตักเตือนมาแล้ว
- ๔.๔ ให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมนักเรียน นักศึกษา ให้ครอบคลุมตั้งแต่การกำหนดระเบียบวินัย , กิจกรรม แนะแนว และกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- ๔.๕ สร้างองค์กรเครือข่ายระหว่างบ้าน , โรงเรียน , ชุมชน , ตำรวจ โดยมีระบบสื่อสารโทรคมนาคมและ ระบบข้อมูลเพื่อเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยง

๕. แนวทางการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข

- ๕.๑ คณะกรรมการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข รูปที่ ๑ แผนภูมิแสดงโครงสร้างคณะกรรมการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสีขาว

๖. การดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข

ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

๑. ร่างโครงการ และยื่นใบสมัครขอเข้าร่วมโครงการกับหน่วยงานต้นสังกัด

๒. ประสานการดำเนินงานตามโครงการกับหน่วยงานต้นสังกัด

๓. แต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อร่วมกันกำหนดกิจกรรมในการดำเนินการป้องกันการป้องปราม และ/ การบำบัดรักษาฟื้นฟูในทุกกลุ่มที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

- กลุ่มของผู้แทนผู้บริหาร/- กลุ่มของผู้แทนครู – อาจารย์
- กลุ่มของผู้แทนผู้ปกครอง/กลุ่มของผู้แทนนักเรียน – นักศึกษา

๔. เชิญบุคคลเข้าร่วมเป็นกรรมการของโครงการ ในกลุ่มของผู้นำทุกฝ่าย ประกอบด้วย

- ผู้นำภูมิปัญญาท้องถิ่น และ พระสงฆ์
- ผู้นำท้องถิ่น/ผู้นำชุมชน

๕. ติดต่อประสานงานในการจัดประชุมให้ความรู้และแนวทางในการดำเนินงานของโครงการ ให้กับคณะกรรมการทุกกลุ่มโดยวิทยากรจากส่วนกลาง หรือจากสถานศึกษานำร่อง

๖. จัดประชุมคณะกรรมการกลุ่มต่างๆ เพื่อกำหนดกิจกรรมและวางแผนงานในการดำเนินการ

กิจกรรมโครงการ ประกอบด้วยกิจกรรมที่แบ่งเป็นกิจกรรมหลัก ดังนี้

๑. กิจกรรมด้านการป้องปรามและแก้ไขปัญหาการติดสารเสพติดในสถานศึกษาและอบายมุข ได้แก่

- โครงการห้องเรียนสีขาว
- จัดโครงการเพื่อนเตือนเพื่อน
- จัดรายการออกเสียงตามสาย
- จัดการเดินรณรงค์
- จัดแข่งขันมินิมาราธอน
- จัดแสดงคอนเสิร์ตพลังสีขาว
- ให้ความรู้การป้องกันยาเสพติด โทษทางกฎหมาย
- อบรมแกนนำ
- จัดค่ายเยาวชนพิทักษ์สังคม
- จัดกิจกรรมธนาคารความดี
- จัดกิจกรรมลานวัด ลานใจ ลานกีฬา จัดตั้งชมรมดนตรี ส่งเสริมการเล่นดนตรี จัดหาอุปกรณ์

อาจารย์ฝึก จัดกิจกรรมแข่งขันการเล่นดนตรีภายใน ภายนอก

- จัดอบรมลูกเสือต้านยาเสพติด
- ปรับปรุงบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม สร้างสนามกีฬา ส่งเสริมให้นักเรียนเล่นกีฬา จัดหาอุปกรณ์

อาจารย์ฝึก จัดกิจกรรมแข่งขันภายใน ภายนอก

- ตรวจปัสสาวะ
- จัดสถานที่บำบัด
- จัดกิจกรรมฟื้นฟู
- จัดกิจกรรมอบรมสร้างภูมิคุ้มกัน

๒. กิจกรรมด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาสื่อลามกอนาจารในสถานศึกษา ได้แก่

- ตรวจสอบและป้องกันมิให้นักเรียน นักศึกษา นำสื่อลามกอนาจารเข้ามาเผยแพร่ในสถานศึกษา
- ส่งเสริมให้สถานศึกษา จัดทำสื่อ หนังสือ วีดีโอ เทปบันทึกเสียง และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่เป็น

สารประโยชน์ ให้ความบันเทิงที่ประเทืองสติปัญญาเพื่อให้บริการแก่นักเรียน นักศึกษา

๓. กิจกรรมด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการพนันในสถานศึกษา ได้แก่

- จัดกิจกรรมให้นักเรียน นักศึกษา รู้หลักประหยัดตามหลักเศรษฐกิจแบบพอเพียง
- ให้ห้องปราชญ์ มีให้นักเรียน นักศึกษา เล่นการพนันทุกรูปแบบในสถานศึกษาและตรวจค้นสถานที่

ซึ่งอาจเป็นที่มั่วสุ่ม

- ให้ครู อาจารย์ปกครอง ประสานงานกับสารวัตรนักเรียนในการสุ่มตรวจนักเรียน นักศึกษา ที่อาจไปมั่วสุ่มตามแหล่งพนันและอบายมุขของชุมชน

๔. กิจกรรมด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาทะเลาะวิวาทในสถานศึกษา ได้แก่

- ให้ติดตามตรวจสอบพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน นักศึกษา ที่มีปัญหาเป็นรายกรณีหรือรายกลุ่ม และให้ครูไปเยี่ยมบ้านเพื่อเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยงต่อการทะเลาะวิวาทข้ามสถาบัน

- ให้ตรวจค้นการพกอาวุธเข้ามาในสถานศึกษาของนักเรียน นักศึกษากลุ่มเสี่ยง และคาดโทษเพิ่มสำหรับผู้ที่ทำผิดที่เคยถูกตักเตือนมาแล้ว

- ให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมนักเรียน นักศึกษา ให้ครอบคลุมตั้งแต่การกำหนดระเบียบ วินัย กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมเสริมหลักสูตร และกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์

- ให้สร้างองค์กรเครือข่ายระหว่างบ้าน โรงเรียน ชุมชน และตำรวจโดยมีระบบสื่อสารโทรคมนาคมและระบบข้อมูลเพื่อเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยง

- ให้ประสานกับฝ่ายตำรวจ ใช้มาตรการเฆี่ยนขาดในการลงโทษนักเรียน นักศึกษา ที่ฝ่าฝืน ในชั้นกระทำผิดกฎหมาย

แนวทางการดำเนินงาน ๕ มาตรการ กลยุทธ์ ๔ ต้อง ๒ ไม่

มาตรการ ๕ มาตรการ

๑. มาตรการป้องกัน สถานศึกษาจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามกลุ่มสนใจ เพื่อเสริมสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกไม่ให้นักเรียน นักศึกษาไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด กิจกรรมหลักที่ดำเนินการโครงการ TO BE NUMBER ONE

๒. มาตรการค้นหา สถานศึกษาจัดระบบการคัดกรอง จำแนกกลุ่มนักเรียน นักศึกษา ออกเป็น ๕ กลุ่มคือ กลุ่มปลอดภัย กลุ่มเสี่ยง กลุ่มเสพ กลุ่มติด และกลุ่มค้า กิจกรรมหลักที่ดำเนินการโครงการห้องเรียนสีขาว

๓. มาตรการรักษา สถานศึกษาจัดระบบการส่งต่อกลุ่มเสพ กลุ่มติดเข้าสู่การบำบัดรักษา ตามระบบสมัครใจ การนำเข้าสู่กระบวนการจิตสังคมบำบัดในสถานศึกษาและค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม กิจกรรมหลักที่ดำเนินงานโครงการลูกเสือต้านภัยยาเสพติด

๔. มาตรการเฝ้าระวัง สถานศึกษาดำเนินการจัดให้มี นักเรียน นักศึกษาแกนนำ ระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน นักศึกษา เพื่อเฝ้าระวังไม่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติด จัดระเบียบพื้นที่เสี่ยงและมีการขจัดปัจจัยเสี่ยงพื้นที่อับโดยจัดสภาพสิ่งแวดล้อมที่ไม่ให้เอื้อต่อการไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด กิจกรรมหลักที่ดำเนินงานโครงการตำรวจประสานสถานศึกษา ๑ ตำรวจ ๑ สถานศึกษา

๕. มาตรการบริหารจัดการ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การดำเนินงาน มีแผนปฏิบัติการ และการอำนวยการ กำกับ ติดตาม ประเมินผล สรุปรายงานแจ้งต้นสังกัด และการประสานงานกับทุกภาคส่วน

กลยุทธ์ ๔ ต้อง ๒ ไม่

สถานศึกษาดำเนินการ ๔ ต้อง

๑. สถานศึกษาต้องมียุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่สอดคล้องกับสภาพของปัญหาและสถานการณ์ในพื้นที่

๒. สถานศึกษาต้องมีแผนงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาที่ตลอดปีการศึกษา

๓. สถานศึกษาต้องมีระบบข้อมูลการดำเนินงาน ๔ ด้าน ได้แก่ ระบบด้านการป้องกัน ระบบด้านการเฝ้าระวัง ระบบด้านการดูแลช่วยเหลือ และระบบด้านการบริหารจัดการ

๔. สถานศึกษาต้องมีเครือข่ายการทำงานระหว่างนักเรียน นักศึกษา ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง ผู้นำท้องถิ่น และผู้นำชุมชน

สถานศึกษาดำเนินการ ๒ ไม่

๑. สถานศึกษาไม่ปกปิดข้อมูล กลุ่มเสพ กลุ่มติด และกลุ่มค้ายาเสพติด
 ๒. สถานศึกษาไม่ผลักปัญหา ไม่ไล่นักเรียน นักศึกษาออกจากสถานศึกษาให้นำไปบำบัดรักษาเมื่อหายแล้วให้กลับมาเรียนได้ตามปกติ
-